

Salen vilde ansee det bedst for Sagens egen Skyld, om det ikke var fremkommet. Den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts Aede Valgtreds (Monrad) har med sin sædvanlige Dygtighed og sit Overblik over Forholdene udtalt sig paa en Maade, som jeg ikke kan Andet end være ham meget taknemlig for. Han har skildret denne Sags Stilling for Diebliffet paa en Maade, hvori jeg ikke kan være meget uenig med ham, skøndt jeg heller ikke kan være fuldkommen enig med ham derom. Jeg deler den Mening med ham, at der fra vor Side ikke kan være nogen Opfordring til at gaae videre paa den Vej, som man har betraadt, for at komme den anden Side imøde, efter den absolute Bortviisning af det Tilbud, som fra den anden Side er skeet. Det vilde ogsaa være frugtesløst, om man vilde gaae videre, da en Samarbejden fra begge Sider var absolut fornøden, for at bringe Loven i Stand paa det Grundlag, hvorom man er bleven enig. Jeg havde ventet, at denne første Behandling skulde have, om endogsaa blot svagt, givet os fra Ministerbordet en Veiledning til, hvorledes vi skulde stille os fremdeles med dette Lovforslag. Jeg havde virkelig haabet, at der, selv om det kun var i en halvqvædet Bises Stikkelse, var kommet Noget frem, som kunde have givet os en Traad, som man kunde have grebet, for om muligt at føre Sagen videre paa den bedste Maade. Nu vil jeg troe, at det, der er kommet fra Ministerbordet, ogsaa er en Art halvqvædet Bise. Jeg tillod mig strax, da jeg havde Ordet, at udtale, at jeg betragtede det saaledes, om jeg end ikke brugte dette Udtryk, idet jeg i hvad der var sagt saae en indirecte Indbømmelse; thi, naar den ærede Minister oplyste, at Ministeriet for hans Tiltrædelse var blevet enigt om, at der ikke i denne Session kunde forelægges noget Lovforslag for at bringe dette forvirrede og forqvælede Forhold tilende, og at han, da der blev Tale om hans Tiltrædelse, spurgte, hvorledes Sagen stod, og efterat have faaet den forlangte Oplysning, tiltraadte Ministeriet, saa holder jeg mig overbevist om, naar det ikke bestemt modsiges, at deri ligger en Indbømmelse af, at dette forvirrede og forqvælede Forhold maa løses i en følgende Session. I den Fremstilling, som den

ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts Aede Valgtreds (Monrad) gav om Sagens Stilling, omtalte han jo ogsaa denne Tilbagekyndning af den Gaand, der var raft ud. Det er min Overbeviisning, at Skylden for en saadan Tilbagekynden, en saadan Afviisning af Tilbud fra andre Sider for en meget stor Deel kan tillægges Ministeriet. Jeg holder mig overbevist om, at, dersom der i det Svar, der sidst blev os meddeelt af Ministeriet paa Udvalgets Skrivelse om, hvorvidt det maatte tiltræde dette Grundlag, var indflydt nogen Sætning, hvori Ministeriet havde yttret sig billigende om Grundlaget, naturligviis med al mulig Forbehold om Fremtiden, saa vilde denne Bortskylden af Tilbud fra den anden Side ikke være bleven saa skarp, saa afgjort, saa bestemt og saa udstrakt, som den var. Det er en Erfaring, vi have gjort angaaende denne Sag lige fra 1848, at, jo mere bestemt Regjeringen stiller sig, desto villigere bliver man fra den anden Side, der er nødsaget til at gaae med. Da der kom et bestemt Tilfagn om en Fæsteløvs Forelæggelse i 1849, da bevirkede det, at der i 2 à 3 Aar folgtes ved frivillige Salg ikke saa ganske lidet Fæstegods; men jo mere Ministeriet siden trak sig tilbage og svarede undvigende og afvisende, indtil endelig det Ørstedste Ministerium svarede ligefrem Nei til et saadant Spørgsmaal — jo mere man gik i denne Retning, destomere trak man sig fra den anden Side tilbage, destomindre vilde man sælge, destomere stillede man sine Fordringer høit, destomere skruede man dem op, og det vil vistnok vedblive at gaae saaledes. Saalænge vi have et Ministerium, som vil vedblive at stille sig koldt og tørt og taust ligeoverfor dette Spørgsmaal, troer jeg ikke, at der vil vise sig nogen alvorlig Villighed fra den modsatte Side til at gaae ind paa nogen som helst Overenskomst, eller nogen som helst Forening med den anden Side, hvortil jeg holder mig overbevist om, at, naar Ministeriet, forsaavidt det iøvrigt billiger denne Sag, kunde beslutte sig til at udtale sig aabent og bestemt om hvad dets Hensigt er dermed, ethvert Forbehold naturligviis frit indrømmet, saa vilde en langt større Villighed fra den anden Side komme tilstede.